

งบการเงินบิดเบือน..ใครเป็นคนรับผิดชอบ

นอกจากจุดอ่อนของชุดบัญชีแบบจพลชัยผู้ซึ่งผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีต่อเรื่องงบการเงินแล้ว ยังมีแนวทางการคิดของกัน ผู้ซึ่ง 2 ทักษะที่น่าสนใจเช่นกันเกี่ยวกับเรื่องนี้

คุณทรงเดช ประดิษฐ-สมานนท์ หัวหน้าใหญ่ บริษัท สำนักงาน เอ็นเอฟเอ็นดี ยัง จำกัด ในฐานะคณะกรรมการเพื่อพัฒนาระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีและคุณณรงค์ นิม-สมบุญ นายกษมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย แสดงความเห็นในทิศทางเดียวกันว่า กรรมการผู้จัดการบริษัทคือผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบงบการเงิน

ในการตีพิมพ์ว่าข้อมูลในงบการเงินไม่ถูกต้องหรือบิดเบือนจากข้อเท็จจริง โรงงานปฏิวัติต้องใส่ตัวความไม่ถูกต้องนั้นเห็นเหตุเกิดจากใคร แต่ในทางกฎหมายกรรมการผู้จัดการบริษัทเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงรวมถึงคณะกรรมการบริษัทด้วย ในฐานะที่ไม่กำกับดูแลและปล่อยให้เกิดความผิดพลาดขึ้นแล้วแต่สุดท้ายคนที่ผู้ดำเนินการฝ่ายการเงินที่มีส่วนเป็นสำคัญในการกระทำที่ผิดหรือมีส่วนร่วมคิดด้วย อย่างไรก็ตาม สาธารณชนอาจตั้งคำถามว่าทำไมคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) จึงตรวจไม่พบความผิดปกติในงบการเงิน คณะกรรมการตรวจสอบอาจตอบได้ว่าเนื่องจากมีความตั้งใจปกปิดโดยผู้บริหารหรือวิธีวิธีซึ่งไม่มีคุณธรรม ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบได้

ในขณะที่คุณณรงค์ นิมสมบุญ นายกษมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ในฐานะ

ตัวแทนนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้กล่าวว่าการมีนักบัญชีหรือผู้สอบบัญชีบิดเบือนตัวเลขในงบการเงิน ก่อนอื่นต้องถามว่านักบัญชีและผู้ตรวจสอบบัญชีบิดเบือนเพื่ออะไร

นักบัญชีเป็นลูกจ้างของบริษัท ในขณะที่ผู้สอบบัญชีได้รับการแต่งตั้งจากผู้ถือหุ้นของบริษัทว่าจ้างให้ตรวจสอบบัญชีและรายงานว่าการเงินถูกต้องหรือไม่เพียงใด หากจะมีการบิดเบือนโดยนักบัญชีก็มักเป็นเพราะถูกผู้บริหารสั่งให้บิดเบือน สำหรับผู้สอบบัญชีนั้น ประเด็นที่จะช่วยบริษัทบิดเบือนคงไม่เกิดขึ้นหากมองจากความผิดทางกฎหมายมีอยู่มาก หากจะเกิดความบกพร่องขึ้นในการสอบบัญชี ก็มักจะเกิดขึ้นเพราะการตรวจสอบที่บกพร่องไม่เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปมากกว่าปัญหาที่หาที่แก้แนวคิดว่าคุณคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยควรมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพได้อย่างเต็มที่ ซึ่งปัจจุบันสมาคมมีบทบาทช่วยสร้างความโปร่งใสให้แก่แก่นักบัญชีและผู้สอบบัญชีเท่านั้น แต่อำนาจหน้าที่ในการให้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางบัญชีและการเพิกถอนใบอนุญาตของผู้สอบบัญชีนั้นเป็นอำนาจของกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าอินดีว่า ขณะนี้กระทรวงพาณิชย์และสมาคมฯ มีความพยายามร่วมกันที่จะผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงโดยให้วางพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชีโดยหลักการกระทรวงพาณิชย์จะกำกับควบคุมในเรื่องของจุดสนใจที่นักบัญชีและเดียวกันในแง่การสอบบัญชีอาจพิจารณายกเลิกการสอบบัญชีของทั้งหุ้นส่วน

คุณณรงค์ นิมสมบุญ นายกษมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย

เพื่อให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้มีเวลาตรวจสอบงบการเงินของบริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัดมากขึ้นนอกจากนี้สมาคมฯ จะเสนอแนวคิดในการกำกับดูแลวิชาชีพผู้สอบบัญชีใหม่ให้เป็นลักษณะกึ่งอิสระโดยให้ผู้ประกอบวิชาชีพกำกับดูแลกันเองและมีสมาคมฯ เป็นศูนย์กลางวิชาชีพทั้งนี้ภายใต้แนวคิดใหม่ผู้สอบบัญชีนอกจากจะต้องได้ใบอนุญาตจากการกระทรวงพาณิชย์แล้ว ยังต้องเป็นสมาชิกของสมาคมฯด้วย ในการนี้ถ้าสมาคมฯของวิชาชีพก็จะเห็นสภาพโดยปริยาย หลายคนอาจมองว่าการกำกับดูแลควบคุมกันเองจะเกิดการทะเลาะและช่วยเหลือนักบัญชีที่มีความผิดกันเอง แต่ในเมื่อถึงคือวิชาชีพก็ต้องดูแลกันเอง เพราะทุกคนต่างก็ต้องการไว้วิชาชีพนี้ที่ศักดิ์เป็นแหล่งทำมาหากินอาชีพอย่างมีเกียรติ

ทรงเดช ประดิษฐ-สมานนท์ กล่าวถึงความแตกต่างในความรับผิดชอบในงบการเงินระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบและผู้สอบบัญชีว่า บทบาทความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีกฎหมายรองรับอย่างเป็นทางการ โดยแยกตัวออกจากคณะกรรมการให้เป็นกลุ่มเฉพาะ เพื่อถ่วงอำนาจคณะกรรมการในการตรวจสอบการปฏิบัติการที่ไม่เหมาะสมของคณะกรรมการสูงสุดใหญ่หรือกลุ่มกลุ่มอำนาจ โดยเฉพาะเรื่องการกักขังข้อมูลหรือข้อมูลไม่ให้ความโปร่งใสในการปฏิบัติ

ของฝ่ายจัดการและคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการตรวจสอบจะเป็นผู้ที่กำกับหรือยับยั้งถึงขนาดไม่เหมาะสมดังกล่าว ในขณะที่บทบาทความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีมีในทางกฎหมาย แห่งและพาณิชย์ กฎหมายมหาชน และกฎระเบียบของวิชาชีพ ซึ่งระบุการอันอาจหน้าที่ชัดเจน

นอกจากนี้ ทรงเดช ได้เปิดเผยเพิ่มเติมเกี่ยวกับหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบว่า นอกจากคณะกรรมการตรวจสอบจะช่วยเหลือเสริมความรับผิดชอบในงบการเงินมากขึ้นแล้ว ยังรวมถึงการตรวจสอบงบการเงินในด้านอื่นๆ ด้วย

“มุมมองการออกข่าวความเข้าใจว่าไม่มีใครตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อให้นักลงทุนนั้นหากตัวเป็นผู้สอบบัญชี แต่คณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่วิเคราะห์ถึงความเสี่ยงของกิจการ

การในการดำเนินธุรกิจว่ามีอะไรขาดที่ต่อให้ที่ ระบบการควบคุมภายใน การบันทึกการรายการการเงินการควบคุมอย่างหรือถ่วงอำนาจอย่างไร มีการเสนอรายงานการเงินถูกต้องและเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอหรือไม่ คณะกรรมการตรวจสอบจะเป็นผู้ควบคุมอย่างกว้างทุกฝ่ายผู้ควบคุมวงกตหรือได้รับรายละเอียดเพราะหวังและวางแผนติดตามดูแลการตรวจสอบภายใน รวมถึงการวิเคราะห์ผลงานผู้ตรวจสอบบัญชีภายในและภายนอกด้วย” นนพพล นิมสมบุญ ให้ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของมาตรฐานการบัญชีไทยในปัจจุบันว่าเหมาะสมแล้วสำหรับประเทศไทยและได้ระดับสากลด้วย

“ในฐานะสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบมาตรฐานการบัญชีในปัจจุบันขอเรียนว่าเราได้ทำมาตรฐานการบัญชีอย่างมีระดับเป็นสากลและมีคุณภาพทัดเทียมกับมาตรฐานการบัญชีที่มีใช้ในต่างประเทศ ปัจจุบันมาตรฐานการบัญชีไทยวางโดยอิงกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard หรือ IAS) อาจเรียกได้ว่าเราปรับจาก IAS เพียงเล็กน้อย เช่นลดทางเรียกให้เหลือเพียงทางเลือกที่เหมาะสมกับสภาพทางธุรกิจและกฎหมายไทย จะเรียกได้ว่ามาตรฐานไทยเป็น Modified IAS น่าจะตรงที่สุด แต่เราใช้ได้นามาตราฐาน IAS มาใช้แบบ 100% เราได้พิจารณาถึงความเหมาะสมเพราะ IAS ออกประกาศให้ทางเลือกในการปฏิบัติทางบัญชีค่อนข้างกว้างเพื่อหวังให้ใช้ได้ในทุกประเทศ อันเป็นข้อเสียด้านหนึ่งในการจัดทำบัญชี ในแง่ที่ว่าหากบริษัทในประเทศไทย

เดียวกันใช้ทางเลือกหลายอย่างในการจัดทำบัญชีที่อนุญาตไว้ใน IAS เพื่อสร้างภาพลักษณ์ในการลงทุนให้ผู้ลงทุน โดยเฉพาะผู้ลงทุนต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสมาคมวิชาชีพหรือบุคคลในทางปฏิบัติได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับเรื่องนี้ซึ่งต้องมีการตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาว่าความเหมาะสม และวิธีการที่จะป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งหรือเกิดความสับสนในหมู่ผู้ปฏิบัติวิชาชีพทางบัญชี

จากหลายๆ ประเด็นดังกล่าวที่เห็นถึงมุมมองของทั้งคุณกษมา นิมสมบุญ คุณทรงเดช ประดิษฐ-สมานนท์ และคุณณรงค์ นิมสมบุญ จะเห็นได้ว่าเรื่องของงบการเงินมีผู้เกี่ยวข้องหลากหลาย เพราะฉะนั้นหากทุกฝ่ายร่วมมือกันจัดทำรายงานทางการเงินตามมาตรฐานการบัญชี งบการเงินจะเป็นข้อมูลหนึ่งในการสร้างความน่าเชื่อถือในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุนของผู้ลงทุนทั่วไป ทั้งนี้คุณกษมา นิมสมบุญ ยังได้ฝากถึงผู้ซึ่งการเงินและผู้ลงทุนทุกท่านด้วยว่า การอ่านงบการเงินในปัจจุบันต้องอ่านอย่างละเอียดมากขึ้น ต้องเข้าใจว่าตัวเลขที่ปรากฏในงบการเงินอาจมีค่าอธิบายประกอบเพิ่มเติม เช่น ในหมายเหตุประกอบงบการเงินรายงานของผู้สอบบัญชี เพราะฉะนั้นการอ่านงบการเงินเพียงงบหลักๆ ไม่พอ ต้องกลับไปดูถึงที่มาและที่ไปของตัวเลขในงบกันด้วย ซึ่งปัจจุบันผู้อ่านงบการเงินสามารถติดตามข้อมูลในงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนได้เป็นประจำทุกไตรมาส